

FŐVÁROSI ÍTÉLŐTÁBLA

3.Kf.27.333/2012/4.

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Horváth Antal ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt **Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa** (1088 Budapest, Reviczky utca 5.) alperes ellen műsorszolgáltatási ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2012. április 23. napján kelt, 3.K.35.745/2010/7. számú ítélete ellen a felperes 8. sorszám alatt bejelentett fellebbezésére meghozta az alábbi

ÍTÉLETET

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000 (harmincezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak - az adóhatóság külön felhívására - 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperes 2009. február 5-én 17:22 órai kezdettel sugározta a ... című műsorszámát, amelyet a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (a továbbiakban: Rttv.) szerint II. a „12 éven aluliak számára a megtekintés nagykorú felügyelete mellett ajánlott” kategóriába sorolt. Ennek megfelelő időszámban mutatta be a műsorszám előzeteseit is, összesen hét alkalommal. A műsorszámban

feldolgozott első történet fekete-fehér és színes képsorokkal, zenei aláfestéssel, jelenetekkel, és a kislemez megszólaltatásával illusztrálva Mónika történetét mutatta be, aki azzal vádolta volt férjét Istvánt, hogy molesztálta az első házasságából származó hat éves kislemezét és a nagyobbik közös lányukat.

Az alperes a 1446/2009. (VII.15.) számú határozatában megállapította, hogy a felperes megsértette a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (a továbbiakban: Rttv.) 5/B. § (3), 5/C. § (2) és az 5/A. § (2) bekezdésében foglaltakat. Az Rttv. 112. § (1) bekezdés c) pontja alapján ezért a felperes műsorszolgáltatási jogosultságának gyakorlását 720 percre felfüggesztette. Indokolása szerint a műsorszám témája - a családon belül kialakult erőszakos konfliktus, a szexuális magatartás igen szélsőséges, erőszakos formája -, a történet élményszerű, indulatokat fokozó elbeszélési, feldolgozási módja, nem szolgálta azt a célt, hogy a tizenkét év alattiak erről a rendkívül érzékeny problémakörrel oly módon szerezzenek tudomást, hogy az a személyiségfejlődésüket kedvezőtlen irányba ne befolyásolhassa. Az alkalmazott jogkövetkezmény mértékét illetően súlyosbító körülményként vette figyelembe, hogy a műsorszolgáltató 2009-ben huszonkét esetben sértette meg az Rttv. kiskorúk védelmére vonatkozó rendelkezését.

A határozat felülvizsgálatára irányuló kereseti kérelmében a felperes elsődlegesen a határozat hatályon kívül helyezését, másodlagosan az alperes határozatának megváltoztatását, a jogsértés hiányának megállapítását és a szankció mellőzését, harmadsorban a szankció mértékének csökkentését kérte. Eljárásjogi szempontból, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. tv. (a továbbiakban: Ket.) 72. § (1) bekezdésének e) pontja alapján azt kifogásolta, hogy a határozatból hiányzik a jogszabályoknak megfelelő, a III. kategória tényállási elemei megvalósulását bemutató indoklás. Érdemben kifejtette, hogy a szülői magyarázattal való megértés nem tényállási eleme egyetlen kategóriának sem, és nem elhatárolási szempont az egyes kategóriák között. Ha a műsorszám nem meríti ki a III. kategória tényállási elemeit, elegendő a II. kategória, függetlenül attól, hogy a megértés még szülői felügyelettel sem lehetséges. Igazságügyi pszichológus szakvéleményével alátámasztott álláspontja szerint a műsorszám a III. kategória tényállási elemeit nem valósította meg, az előadásmód nélkülözötte az erőszak, a szexualitás akár közvetett bemutatását, az ismertített szituációk megértéséhez egy 12-16 éves fiatal ember tapasztalatai elegendőek voltak. Nem volt alkalmas arra, hogy egy meghatározott társadalmi jelenségről kialakult erkölcsi ítéletet megváltoztasson, vagy azt megrengesse, és arra sem, hogy a 12-16 éves korúakban bármilyen tekintetben azonosulási kényszerű ébresszen, a fizikai erkölcsi vagy szellemi fejlődésüket hátrányosan befolyásolja. A felperes a szankció mértékét azért tartotta indokolatlanul magasnak, mert a figyelembe vett jogsértést megállapító határozatok egyike sem emelkedett jogerőre.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította, a Ket. 72. § (1) bekezdés e) pontjára utalással kifejtette, hogy az alperes határozata részletesen tartalmazta a tényállást, a következtetések alapjául szolgáló bizonyítékok okszerű értékelését, így módon eljárásjogi szabályt nem sértett. Az anyagi jogi jogsértést az Rttv. 5/B. § (3)

bekezdése, és az Alkotmány 67. § (1) bekezdése alapján vizsgálva, kitérve a szakvéleményre, az elsőfokú bíróság a műsorszámból szó szerint kiemelt részekkel igazoltnak látta, hogy a műsorszámot a III. kategóriába kellett volna sorolni. Hangsúlyozta, hogy a műsorszámban a szexuális vonzalom kóros formája jelent meg élményszerűen, olyan probléma bemutatására került sor, amely fizikai agresszióra utalt, ezt nem menti, hogy a történet valóságos, az emberek saját élettapasztalataikat mesélték el. Mindezek által a műsorszám alkalmas volt a 16 éven aluliak erkölcsi, szellemi, fizikai fejlődésének hátrányos befolyásolására. Az elsőfokú bíróság a bírságot vizsgálva megállapította, hogy az alperes részletesen indokolva, a figyelembe vett szempontok ismertetésével, jogszerűen határozta meg az alkalmazott jogkövetkezményt. Mértékét indokoltta tette a korábbi jogkövetkezmények hatástalansága, és a kiskorúak védelmét szolgáló célzata. A 720 perces felfüggesztés a törvényi mérték felső határának 1/60-ad része, a törvényi kerethez képest nem jelent kirívóan súlyos büntetést.

Az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása, az alperes határozatának megváltoztatása, és a jogsértés hiányának kimondása iránt, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra kötelezése iránt a felperes terjesztett elő fellebbezést. Fenntartva a kereseti előadását az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásbeli hiányosságaként fogalmazta meg, hogy utalást sem tartalmaz arról az állításáról, hogy a műsorszám tartalmát a 12 éven aluliakra, és nem a 12-16 év közöttiekre vonatkoztatva kell vizsgálni. Nem ad választ arra az érvelésére sem, hogy ki az „adott korosztály”, és mely korosztály vonatkozásában milyen tényállási elemeket kell értékelni. Nem szól arról, hogy mi a II. és III. kategória elhatárolásának szempontja, melyek azok a körülmények, tények, melyeket a törvényhozó a III. kategóriában tényállási elemként értékel, és miként valósultak meg a műsorszám közreadásával. Az anyagi jogi szabályok sérelmét illetően az elsőfokú ítéleti megállapításokat a felperes azzal támadta, hogy a magánszakértői véleményt az elsőfokú bíróság iratellenesen, logikátlanul értékelte, alaptalanul állította, hogy a műsorszámban megvalósult az erőszak és a szexualitás közvetett ábrázolása, és tévesen ítélte meg adott korosztály erkölcsi, esztétikai ítélőképességét, amelyet jól szemléltetnek a Nemzeti Alaptanterv elvárásai is. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság kimerítően nem rendelkezett az eljárásjogi kereseti kérelemről, és a szankció értékelésénél olyan körülményekre volt tekintettel, amely a határozat meghozatalakor még nem állt fenn. Állította, hogy a határozat ellentétben áll az Rttv. 112. § (1) bekezdésének c) pontjával.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes költségben való marasztalását kérte. Határozati érveinek ismételt kifejtése mellett arra mutatott rá, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében eleget tett az indokolási kötelezettségének, rögzítette, hogy a vitatott műsorszám milyen szempontok alapján sorolandó a III. kategóriába. Annak pedig nem volt indoka, hogy a II. és III. kategória közötti elhatárolás szempontjait részletesen ismertesse, mivel az Rttv. vonatkozó rendelkezései egyértelműen meghatározzák a két kategória közötti különbséget.

A fellebbezés nem alapos.

A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 324. § (1) bekezdése folytán a közigazgatási perekben is alkalmazandó Pp. 221. § (1) bekezdése szerint az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást, az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, és hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik. Meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tényt nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte. Az elsőfokú bíróság az eljárás ezen lényeges szabályát nem sértette meg. Ítéletének indokolása tartalmazza a Pp. 221. § (1) bekezdés szerinti indokolási részeket. Döntése a kereseti kérelem valamennyi, az eljárási és anyagi jogi szabályok betartását és az alkalmazott szankciót vitató elemére kiterjedt. Részletesen kifejtette, a kifogásolt tartalmak, jelenetek pontos idézése és azok elemzése mellett a műsorszámok által feldolgozott családi tragédia kiskorúakra gyakorolt ártalmas hatását. Így a döntésének alapjául elfogadott tények abból megismerhetőek voltak, mert az a relevánsnak ítélt felperesi érvekre adott választ tükrözte. Ennélfogva az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatának eljárásjogi akadálya nem volt.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes eljárásjogi jogszabálysértést nem követett el. Helytálló indokait a másodfokú bíróság azzal egészíti ki, hogy a határozati indokolás a döntés ténybeli és jogi megalapozottságának logikai levezetését tartalmazza. Eljárásjogi szempontból az az indokolás fogadható el, amely a Ket. e követelmény együttest tételesen tartalmazó előírásainak megfelel, vagyis amelyből kétséget kizáróan megállapítható, hogy mi volt a döntés alapjául szolgáló tényállás, mi a helyes besorolás, ez milyen érveken nyugszik, és mi a szankció megválasztásának indoka, jogalapja. Az alperes határozata az indokolással szemben támasztott ilyen eljárásjogi követelményeknek megfelelt. A felperesi hivatkozással ellentétben az alperes a határozatában nemcsak deklarálta a jogsértést, és az alkalmazott jogkövetkezményt, hanem minderre megfelelően kidolgozott indokolást adott, és a szakvélenyére nézve sem tett iratellenes megállapítást. Rögzítette az irányadó rendelkezéseket, meghatározta azokat a tartalmi és képi elemeket, amelyek miatt a magasabb, a III. kategória szerinti besorolást tartotta indokoltnak. Megjelölte az alkalmazható joghátrányt (Rttv. 112. § (1) bekezdés c) pontja), és tételesen felsorolta azokat a hatósági határozatban kifejezésre juttatott jogsértéseket, amelyeket a felfüggesztés szankció alkalmazása, mértékének megállapítása során, mint előzményt jelentő, súlyosbító körülményként figyelembe vett. Ebből a szempontból nincs jelentősége annak, hogy a hatósági döntések bírósági felülvizsgálatát a felperes kezdeményezte-e vagy sem. Az alperesi határozat indokolása tehát, a jogsértést megállapító és a mérlegelésen alapuló, alkalmazott szankciót illetően is megfelelt a törvényi követelményeknek.

Az anyagi jogi sérelem vizsgálatát megelőzően, előjáróban rögzíti a Fővárosi Ítéltábla, hogy egyetért az elsőfokú bíróságnak Magyar Köztársaság Alkotmánya 67. §-ának (1) bekezdése és az Rttv. 5/B. § (3) bekezdése szerinti, a műsorszámok

mikénti minősítésére kifejtett, a bírói gyakorlat által megerősített érvelésével. Ehhez annyit szükséges hozzátenni, hogy a kialakított joggyakorlat értelmében a korhatár helyes meghatározásánál a műsorszám védett korosztályra gyakorolt összehatását kell figyelembe venni egységesen, az egész műsorszámot szemlélve, annak szóhasználatát, a képi megjelenítést, az akusztikus elemeket, a tartalmi mondanivalót elemezve kell a mérlegelés szempontjait kialakítani. Egyebekben a fellebbezésre, részben az elsőfokú bíróság indokait kiegészítve, az alábbiakat emeli ki:

A szülői magyarázattal való megértés vagy meg nem értés ténye meghatározza a kategóriák közötti elhatárolást. A II. kategóriába olyan műsorszámok sorolandók, amelyben a jelenetek és a mondanivaló egy 12 évesnél idősebb számára minden további nélkül, egy fiatalabb számára pedig szülői magyarázattal megérthető. Ehhez képest a III. kategória esetén a műsorszám feldolgozásához szülői magyarázat sem elegendő, ha az a 12-16 éves korosztályra a törvényben meghatározott nem pontok szerinti kedvezőtlen befolyást gyakorol. Ennélfogva, a II. kategóriának tényállási eleme a szülői magyarázattal történő megértés lehetősége, ami egyben azt feltételezi, hogy a szülői felügyelet melletti megtekintés jelentése az, amennyiben a szülő úgy ítéli meg, nem megengedhető a műsorszám megtekintése gyermekének, azt megtiltja. A „a nagykorú felügyelete mellett ajánlott” kifejezés nem jelentés nélküli szavak felsorolása, hanem a II. kategória lényegére utal, megkülönböztetve e kategóriát az I. és III. kategóriába tartozó műsorszámoktól. Ennyiben az alperes megfelelő indulópontot választott a vizsgálatához.

Értelemszerű, ha azt kell megnézni, hogy helyes volt-e a II. kategória választása, azt kell megvizsgálni, hogy a műsorszám nem hordozott-e olyan elemet, amely miatt az magasabb kategóriába tartóznak tekintendő. A másodfokú bíróság ezért egyetért a felekkel abban, hogy a perbeli jogsértés vizsgálatánál sem azt kellett megítélni, hogy fennállt-e a II. kategória választásának lehetősége, hanem azt, hogy a perbeli műsorszámban megvalósult-e a III. kategória törvényi tényállásának valamely általános, vagy különös eleme. Ebből következően, az alperes és az elsőfokú bíróság helytállóan vizsgálta a perbeli műsorszámot az 5/B. § (3) bekezdésébe foglalt törvényi kritériumokhoz képest, ennek megfelelően értékelte, a megállapításokkal a másodfokú bíróság egyetértett, mert abban a magasabb korhatári kategóriába való besorolást megalapozó elemek egyértelműen fellelhetőek voltak. A két kategória elhatárolási szempontjait számon kérő felperesi érvelés nem alapos, mert az elhatárolás szempontjait az Rttv. 5/B (2) és (3) bekezdése tartalmazza, az alperes azt vizsgálta.

Összességében a műsorszám a tartamából, szövegezéséből, képi megjelenítéséből, a műsorvezető magyarázatából, a bemutatás módjából az elsőfokú bíróság megalapozottan vonta le azt az alperessel egyező következtetést, hogy az alkalmas volt a 16 éven aluliak fizikai, szellemi és erkölcsi fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására. E körben a másodfokú bíróság az alábbiakat hangsúlyozza:

A találkozás a családon belüli erőszak, a családtagok közötti bizalmatlanság problémájával még a kiegyensúlyozott családi környezetben élő 12 éven felüliben is előidézhet kétséget, félelmet, szorongást. A felületesen és felszínesen megvitatott e téma nem, vagy csak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésüket kedvezőtlenül befolyásoló módon dolgozható fel általuk. Az ilyen téma a talk show televíziós műfaját választó szerkesztőt óvatosságra, visszafogottságra kell, hogy sarkallja.

A műsorszám a kifogásolt történetet egy szórakoztató talk-show keretei között mutatta be az arra jellemző eszközökkel, a moderátor sajátos módszereivel. Nem zárható ki, hogy az ilyen érzékeny kérdéskör feldolgozására a talk show műfaj is alkalmas lehet adott esetben, ha annak feldolgozása felelősségteljes, a deviáns magatartásformát elrettentésül mutatja be, egyben nevel, tanít, a figyelmet felkelti, megoldó, segítő célzatú.

Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a fiatalok különösen kitettek a szexualizált környezetnek, e tekintetben a média rájuk erős hatást gyakorol. A már korábban is jelentkező szexuális információigény ebben a korban erős, ezért e korosztály különösen érzékenyen, impulzívan reagál az őt ért szexuális hatásokra. Ennélfogva a médiának fokozott felelőssége van a tekintetben, hogy a közönség figyelmének megragadása oly módon történjen, hogy a kiskorúakban ne keltsen félelmet, szorongást, aggodalmat, helytelen attitűdöt ne alakítson ki.

A műsorban bemutatott Mónika többször, hangsúlyosan megvádolta azzal a volt férjével, hogy gyermekeivel szemben több alkalommal erőszakosan viselkedett, sőt szexuálisan molesztálta is őket, szólt az általa, illetve édesanyja által tapasztalt szexuális indíttatású cselekedeteiről. Elbeszélése indulatos, zaklatott volt, függetlenül attól, hogy egyes konkrét nevek, kifejezések szándékkal nem voltak érthetőek, azok jelentése beazonosítható volt, az általa állítottan történeteket szemléltette, részletező, felkavaró volt. A kiskorú áldozat szerepeltetése mindezt közelebb hozta a nézőkhöz, ez pedig - ahogy azt az eljáró alperes és elsőfokú bíróság is megállapította - nem segítette elő azt, hogy a kiskorú néző megfelelő távolságtartással kezelje a látottakat. Az elhangzottakat vizuális és akusztikus eszközökkel erősítették fel a készítők. Az előadás módja, a dramaturgiai megoldások, a bejátszást kísérő archaizált fekete-fehér képsorok, a drámai jelenetek és a zenei aláfestés direkt módja alkalmassá tette a műsorszámot arra, hogy a nézők a testi és lelki megrázkódtatásokat a képzeletükben valóságosan átéljék. Mindez ellenében volt annak, hogy a gyermekbántalmazásról, a kóros szexuális vonzalomról, a torz magatartásról a fiatalok helyes képet, egészséges hozzáállást alakíthassanak ki. A bemutatott - társadalmilag elítélendő - magatartással összefüggésben a moderátor részéről elhangzott (kritikai) megnyilvánulások, kommentárok nem voltak elégségesek arra, hogy a 16 év alatti nézőben a látottak által kiváltott félelmet, érzelmi hatást úgy ellensúlyozzák, hogy az leküzdhető legyen anélkül, hogy fizikai, szellemi, erkölcsi fejlődését a műsorszám ne kedvezőtlen irányban befolyásolta volna. Különös figyelemmel arra is, hogy a felnőtté válás időszakában kiemelkedő helyet foglal el a szülői kötődés, és a történetben az apa volt az, akit az anya kóros szexuális vonzalommal vádolt.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helyesen értékelte, hogy az alperes a szankció kiszabásakor a törvénynek megfelelően járt el. A szankció megválasztása és mértékének megállapítása során a hatóság mérlegelési jogkörben eljárva jogosult döntést hozni, mely döntés meghozatala során az Rttv. 112. § (1) bekezdés c) pontjában megállapított törvényi keret az irányadó, amely alapján a műsorszolgáltatási jogosultság gyakorlása legfeljebb 30 napra függeszthető fel. Az alperes figyelembe vette a felperes sorozatos, ismétlődő, azonos tárgyban elkövetett jogsértéseit és azt a tényt, hogy a korábbi szankciók nem vezettek eredményre. Mindezek alapján az alperes által a jogsértés elkövetése miatt választott szankció a jogsértéssel arányos volt.

A felperes jogi képviselője a fellebbezési tárgyaláson kifogásolta először azt, hogy az alperesi hatóság - álláspontja szerint jogosulatlanul - meghatározott tartalmú közlemény közzétételére kötelezte a műsorszolgáltatót. Ilyen tárgyú kereseti kérelem nem volt a per tárgya, ezért az elsőfokú bíróság ítélete erre nézve felülbírálnak rendeltetést nem tartalmazott. A Fővárosi Ítéltábla ezért ezt nem vizsgálhatta.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében helybenhagyta.

A felperest a Pp. 78. § (1) és (2) bekezdése alapján kötelezte az alperes másodfokú perkölségének megfizetésére.

A sikertelenül fellebbező felperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (3) bekezdésének c) pontja, valamint a 46. § (1) bekezdése, továbbá a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban szóló 6/1986. (VI.26). IM rendelet 13. § (2) bekezdése értelmében köteles a feljegyzett fellebbezési illeték viselésére.

Budapest, 2012. november 14. napján

**Dr. Sára Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Szőke Mária s.k. előadó bírő,
Dr. Páldy Zsuzsanna s.k. bírő**

A kiadmány hitelűl:

tisztviselő